

Kitabu cha Danieli - Namba Arobaini na Saba

Kuwikula Mafundisho ya Udanganyifu: Uchanganuzi wa Kina wa Danieli 8 na Changamoto kwa Theolojia ya Waadventista

Jeff Pippenger
2024-01-11

Danyel kaptan keciel dele togol naanna gentu aker ke cetel aker ke tobogot Rom aku cokorot, ka kaarim neret, amut ka kaarim nyi transvestitism, agan ka nyinet kajan keret aker neret aker nyana, ananjit akati keret na nyana. Eyanajat ke Millerite kole torot Rom aku cokorot ke kolon riel, kolon kecit ka nyi Roman statecraft, kolon kenyin ka nyi Roman churchcraft; amut ke ananjit ke keret na nyana ke togol dele, tobogot aker ke cetel aker ke tor ke cerit ke akok na ke torot ke nabi (kaarim neret). Neet, gentu aker ke otodon naanna dele ke cokorot torot ke ananjit tor ka eyan Roman statecraft aker Roman churchcraft. Pagan Rome acam acokorot torot ke korok kolotin belen ke ayer ke imperial authority kajan; amut ke acam ke papal Rome (nyi nyana) ke gentu aker ke tomon, eyanajat keret bul borot ke kuruk.

Mu maiteganyirizo y'Abamillerite y'uko Roma yari ubwami bwa kane kandi bwa nyuma, guhindagurika kuva kuri leta kujya ku itorero hanyuma gusubira kuri leta no kongera kujya ku itorero ntikwari ikintu cyabahangayikishije. Bari barabonye uruvange rw'icyuma n'ibumba mu birenge byo muri Daniyeli igice cya kabiri, maze barwumva gusa nk'ibyiciro bibiri bya Roma, batitaye ku gusobanura urukurikirane rwihariye rw'amateka rw'ubwami bwa kane n'ubwa gatanu. Ni ko kandi basobanukiwe igice cya karindwi, aho ihembe ryavugaga ibintu bikomeye rirwanya Isumbabyose, ryari ryararanduwe amahembe atatu mu mahembe icumi y'umwimerere y'inyamaswa ya Roma. N'iyi Miller yaba koko yarabonye uko uburinganire bw'amagambo buhindagurika kuva ku murongo wa cyenda kugeza ku wa cumi n'ibiri, ntibyagombaga kugira icyo bihindura ku gusobanukirwa kwe ko ubwami bwa kane bwari Roma. Mu myumvire y'Abamillerite, ubwami bwa kane bwarangiraga mu 1798, kandi igikurikira mu bintu by'ubuhanuzi cyari Ukuza kwa Kabiri kwa Kristo.

Shinga ya kike inamtambulisha mwanamke atendaye uasherati wa kiroho pamoja na shinga ya kiume, naye ameonyeshwa katika mistari ya kumi na kumi na mbili.

Na yakakua sana, hata kufikia jeshi la mbinguni; nayo ikaangusha baadhi ya jeshi hilo na ya nyota hata nchi, ikavikanyaga. Danieli 8:10.

Ukuteswa kw'ububasha bwa gipapa kwari kwerekezwe ku Bukristo (ingabo zo mu ijuru), kandi mu murongo wa cumi na kabiri, Roma ya gipapa (igitsina gore) ihabwa ubushobozi bwo gusohoza umurimo wayo w'ubwicanyi binyuze mu cyaha cyo gusambana n'abami b'u Burayi.

Na jeshi akapewa juu ya dhabihu ya kila siku kwa sababu ya uasi; nalo likaitupa kweli chini ardhini; likatenda, na kufanikiwa. Danieli 8:12.

Verse hiyo neno “host” linawakilisha nguvu za kijeshi ambazo upapa ulipewa “against the daily.” Neno “against” humaanisha “from.” Kutoka kwa wafalme wapagani wa Ulaya (Roma ya kipagani), wanaowakilishwa na “the daily,” msaada wa kijeshi (an host) ulipewa upapa “by reason of transgression.” Muungano wa kanisa na dola, huku kanisa likidhibiti uhusiano huo, ndio “transgression.” Divai ya transgression hiyo ni damu ya Wakristo. Mara tu upapa ulipokuwa na udhibiti juu ya majeshi ya Roma ya kipagani, Roma ya kipapa (“it”) “cast down the truth to the ground; and it practiced, and prospered.”

Kisungu ki Danieli, musiku wa kumi na umwe, mulongo wa makumi tatu na umwe, kupanwa kwa majeshi kwa Roma ya kipapa nako pia kumeonyeshwa:

Kandi amaboko azahagarara ku ruhande rwe, kandi azahumanya ubuturo bwera bw’imbaraga, kandi azakuraho igitambo gihoraho, kandi azashyiraho ikizira giteza umusaka. Daniyeli 11:31.

Aeversi yiku tamubikisa ihinduka ry’amateka riva kuri Roma y’abapagani rijya kuri Roma y’ubupapa. Muri uwo murongo, “amaboko” ni abami b’u Burayi batangiye guhagurukira ubupapa, uhereye kuri Clovis, umwami w’Abafuranki (Ubufaransa), mu mwaka wa 496. Kandi “amaboko” yononnye “aheranda h’imbaraga” (umuji wa Roma), binyuze mu ntambara zidacogora zakomeje uhereye mu kinyejana cya kane kugeza mu mwaka wa 538. Kandi “amaboko” yanakuyemo ukurwanya kwa gipagani kurwanyaga izamuka ry’ubupapa, maze mu mwaka wa 508, uko kurwanya kwa gipagani kwari kurangiye.

تئنه‌ی‌ه‌گ‌م‌د «ن‌دربال» ی‌ات‌او و مـ «sur» ی‌رب‌ی‌ع ی‌ش‌و ،مواردی‌گ‌رمو «ن‌دربال» م‌ب م‌ک ی‌ه‌ی‌ش‌و و‌ه‌ئ
ان‌اد ی‌وم‌ز ی‌ت‌خ‌م‌ت ر‌م‌س‌ل 538 ی‌ل‌اس‌ل ن‌ای‌(ی‌ت‌ه‌ی‌ا‌پ‌ا‌پ) «ر‌م‌کن‌ار‌ئ‌و ی‌ن‌وم‌ز‌ئ‌ق» و‌ه‌ئ «ن‌اک‌ه‌و‌ز‌اب»
م‌کو‌و‌چ‌ب م‌ل‌ؤ‌خ‌ا‌ش م‌ب «ک‌ه‌ی‌ا‌پ‌وس» م‌ک ت‌اک‌م‌د ن‌دن‌اس‌ان م‌زن‌اود ی‌ت‌ه‌ی‌ئ ،ت‌ش‌ه‌ه ی‌ش‌م‌ب ،ل‌ای‌ن‌اد ک‌ئ‌ت‌اک
ی‌کو‌وت‌ر‌م‌پ .ت‌ئ‌ب‌د گ‌ن‌م‌د‌ک‌ه‌ی م‌زن‌ای ی‌ش‌م‌ب ی‌ک‌ه‌ی و ی‌س ی‌ت‌ه‌ی‌ئ ی‌ت‌ه‌ی‌ا‌ش ل‌م‌گ‌ل او‌ه‌ئ ،ارد م‌ک‌ن‌ی‌ئ‌م
اده‌ز‌ئ‌س ی‌ش‌م‌ب م‌ل ت‌اده‌ؤ‌ب ی‌ت‌ه‌ی‌ا‌ش ی‌ت‌س‌ا‌ر ن‌ام‌ه‌ه ش‌م‌و‌ن‌در‌کار‌کش‌ئ‌

Ninde inyamaswa nabonye yari imeze nk’ingwe, kandi ibirenge byayo byari nk’ibirenge by’idubu, n’umunwa wayo nk’umunwa w’intare; kandi ikiyoka giha iyo nyamaswa imbaraga zacyo, n’intebe yacyo y’ubwami, n’ubutware bukomaye. Ibyahishuwe 13:2.

Munyingi White adirectamente alongolola kibulu cha vesi ya mbili kuti ni upapa, ne kuti chizoka mu vesi iyo ni Roma ya kipagani. Roma ya kipagani yapelese ku upapa vinthu vitatu: “nguvu zake, na kiti chake cha ufumu, na mamlaka makulu.”

Amandla ezempi anikelwa yiRoma yobuhedeni, eqala ngoClovis ngonyaka ka-496. “Isihlalo” sokubusa kuso sanikelwa ebuphepheni ngonyaka ka-330, lapho umbusi uConstantine ehambisa inhloko-dolobha yakhe eya eConstantinople, eshiya idolobha lakhe langaphambili lenhloko-dolobha, iRoma, ngaphansi kokulawulwa yibandla lobupapa. Ngonyaka ka-533, umbusi uJustinian wamisa ngomthetho ukuthi upapa wayeyinhloko yebandla nomqondisi wabahlubuki, enikela kuupapa waseRoma “igunya lakhe elikhulu.” Ivesi leshumi nambili lesahluko sesishiyagalombili sikaDaniyeli likhomba isikhathi lapho kwanikelwa khona “ibutho,” futhi lelo qiniso lesiprofetho lifakazelwa ngofakazi abaningi. Kusukela kuleso sikhathi (kuqala ngonyaka ka-496), ubupapa “bachuma.”

Itendelea “kutenda” na “kufanikiwa” hata mwisho wa ghadhabu dhidi ya ufalme wa kaskazini wa Israeli ulipofikia kikomo mwaka 1798, na upapa ukapokea jeraha lake la mauti.

Na mfalme atafanya sawasawa na mapenzi yake; naye atajiinua, na kujikuza juu ya kila mungu, naye atasema mambo ya ajabu juu ya Mungu wa miungu, naye atafanikiwa hata ghadhabu itakapokamilika; kwa maana lile lililoamriwa litafanyika. Danieli 11:36.

Kapitulo ya nane, fungu la tisa, linaeleza Roma ya kiume (Roma ya kipagani), nalo linaonyesha mchakato wa ushindi wa hatua tatu ambao Roma ya kipagani iliutimiza, na ambao uliwakilisha maeneo matatu ya kijiografia ambayo yangeshindwa ili Roma ya kipapa isimamishwe juu ya kiti cha enzi cha dunia, kama inavyowakilishwa na zile pembe tatu zilizong’olewa katika kapitulo ya saba. Hiyo michakato miwili ya ushindi wa hatua tatu ya Roma ya kipagani na ya kipapa, iliwasilisha vizuizi vitatu vya kijiografia vya Roma ya kisasa, katika mafungu ya arobaini hadi arobaini na tatu ya Danieli kumi na moja. Kisha katika kapitulo ya nane, fungu la kumi na moja, ile pembe ndogo ya kiume (Roma ya kipagani) inawakilishwa tena. Katika fungu hilo, mantiki iliyotakaswa ni thabiti sana, hata watu wale wa dharau wanaoitawala Yerusalemu walilazimika kuanzisha uongo kadhaa wa kiteolojia ili kusimamisha msingi wao bandia.

Ee, ye wakuzimya ubwe uwe no kugeza ku Mutware w’ingabo, kandi ku bwe we igitambo gihoraho cyavanyweho, n’ahantu h’ubuturo bwe bwera hahirikwa. Daniyeli 8:11.

Likè anu kemé kutandika kusambilila ndalama za chinyengo ne mavi a mtengo wapatali a chinyengo amene alingijibwe mu Adventism kufuma mu 1863, cikengela kumanyikwa ukuti kuli myango ibili ya kutendekwa ukuti ni ucenjeshi bwa theologia, iyo Adventism yitumbila nayo nganshi, nge cisinka cabo ca kukakatisya masambililo a apostate Protestantism ne Catholicism. Cilangililo ico abatheologian ba lelo ba mu Adventism bapanga ni cakuti bali aba ucenjeshi mu mateka a mu Biblia, nangwa aba ucenjeshi mu ndimi sya mu Biblia. Kushintilila kwabo pa vesi iyo, kusokolola ukuti icebo ca buprofeti cafisama kuli bene nge buku lya kukingwa, kabili kusokolola no kuti cilangililo cabo ca kuti ni ba ucenjeshi mu ndimi sya mu Biblia caba fye kulangilila kwa ciFarisi kwa lelo.

Tha ya kwanza ni kupuuza kubadilika-badilika kwa jinsia kuhusiana na pembe ndogo katika aya ya tisa hadi ya kumi na mbili. Kama kweli wangekuwa wataalamu wa lugha ya Kiebrania, wasingekana, wala kupunguza uzito wa, ukweli kwamba Danieli alitumia kwa kusudi kubadilika kwa jinsia katika aya hizo. Pembe ndogo inawakilishwa katika jinsia zote mbili, na jinsia hizo hubadilishana kutoka aya hadi aya. Wanatheolojia hujaribu kufunika ukweli huu kwa takataka na sarafu bandia, kwa maana unatambulisha wazi kwamba aya ya kumi na moja inaitaja Roma ya kipagani, si Roma ya kipapa. Bila shaka wao husisitiza kwamba pembe ndogo ya aya ya kumi na moja ni papa, ilhali kwa kweli ni Roma ya kipagani.

Bwe bimanyiddwa nti ebbiri ku nnyiriri nnya ez’ejjembe ettono ziri mu buzaale obusajja, ate ebbiri ziri mu buzaale obukazi, olwo kiba kyangu okuyingiza mu nsonga amazima ag’omu Bayibuli nti omukazi mu bunnabbi bwa Bayibuli akiikirira ekkana, era omusajja akiikirira eggwanga. Okumanya kino kisobozesa bonna abaagala okulaba, nti ejjembe ettono ery’olunyiriri olw’ekkumi n’emu, ye Rooma ow’obusajja (Rooma ey’obupagaani), so si Rooma ow’obukazi (Rooma eya

paapa).

Namo evesi yi, ngele ci pwane me emweneine elongo ni Loma me pagen (iye) a mwocheni ekiek ngeni ewe Pwinsin ewe mwichen, usun Loma me pagen a föri ika epwe awora ewe Pwinsin ewe mwichen won ewe korosun Kalvari. Sap fan iten chok ni Loma me pagen a mwocheni ekiek ngeni Kraist lon ewe koros, nge evesi yi a sopwono fän iten ni asineita me pwal ni, ren iye (Loma me pagen) “ewe sakrifaisen fansoun meinisin a katala.”

Danyeri kitabunda, lä Ibranî du pîv hebin ku herdu jî wekî “rakirin” tèn wergerandin. Ew pîv “sur” û “rum” in. Herdu pîv di xizmeta perestgehê de tèn bikaranîn. “Sur” maneya rakirin an jêbirinê dide; û dema ku xwelîyên ser banîya gorîgehê di perestgehê de hatin rakirin, ew gotina ku ji bo danasîna rakirina wan xwelîyan hate bikaranîn “sur” bû. Gotina “rum” maneya bilind kirin û bilindgirtinê dide; û dema ku kahîn di perestgehê de diviyabû qurbaniya hejandinê bilind bike, wî diviyabû qurbaniyê “rum” bike (bilind bike). Di ayeta yazdehan de, Roma paganan (“rojane”) dê paganîzmê “rum” bike (“rake”) bi vê yekê ku ola paganîzmê bilind dike û wê bilind digire.

Roma ya kipagani ingeunua na kuitukuza dini ya upagani. Wana-theolojia Waadventista wanaodai ustadi wa lugha za kibiblia huchagua kushughulikia kila kutokea kwa “ondoa” katika kitabu cha Danieli kama “ondoa kabisa”. Wanashindwa kutambua uandishi mahsusi na sahihi wa Danieli, na hivyo hujiweka juu ya nabii Danieli.

Abasomi ba teoloji abiyemerera ko batahuye indimi za Bibiliya batanga impaka zo gushyigikira impamvu Daniyeli yashakaga kuvuga ikintu kimwe, igihe yakoresheje amagambo abiri atandukanye. Batanga inyingisho ndende kandi zirambiranye z’amagambo kugira ngo bashimangire ibyo bavuga by’ibinyoma. Abasomi ba teoloji abiyemerera ko batahuye amateka ya Bibiliya bavuga ko iyo mikoreshereze y’ibinyoma ishingiye ku kwemera ko mu bihe bitandukanye by’amateka ijambo rimwe rishobora gusobanura ikintu gitandukanye, bityo rero, igihe Daniyeli yakoresheje amagambo abiri atandukanye, umuhanga mu mateka wenyine ni we ushobora kumenya icyo Daniyeli yashakaga kuvuga koko. Ni ngombwa kumenya neza ubu buryo bubiri bw’ibinyoma, kuko bukoreshwa kenshi n’abasomi ba teoloji bashaka kwihisha uburyo bwa “umurongo ku wundi murongo.”

Lakini alijikuza hata kwa Mkuu wa jeshi; na kwa yeye sadaka ya daima ikaondolewa, na mahali pa patakatifu pake pakabomolewa. Danieli 8:11.

Ndila ye ya talutshedzwa sa “u bviswa” kha ndimana i amba “u takulwa na u huliswa”. A i ambi u tusa. Hetshi tshokwadi tshi bveledza u kanganyisa na u hanedzana kha vho-theologiani vha Adventist, ngauri zwiŋaluli zwavho a zwi imeli musi ndimana i tshi sedzwa nga ndila yo leluwaho, musi ŋhalutshedzo ya vhukuma ya ipfi le Daniele a li shumisa i tshi shumiswa kha ndimana. Vha amba uri lunanga luŋuku lwa ndimana ndi Roma ya papal, ngauralo ndimana i nga vhala uri “ngae” (Roma ya papal) “tsha misi yoŋhe tsho takulwa.”

Bano, bila shaka, hawana tatizo kujumuisha neno hilo lililoongezwa ambalo Dada White anasema moja kwa moja kwamba liliongezwa kwa hekima ya kibinadamu na halihusiki na andiko hilo.

“Piştî wê min di derbarê ‘rojane’ (Daniel 8:12) de dît ku peyva ‘qurban’ bi hikmeta mirovan hatiye zêdekirin, û ne a nivîsê ye, û ku Xudan têgihiştina rast a wê da wan kesan ku bangê saeta dadweriyê dan.” Early Writings, 74.

Bamanyisi muno “buli lunaku” ng’obuweereza bwa Kristo mu watukuvu we, bwe kityo “ssaddaaka eya buli lunaku” ewanirira endowooza nti “buli lunaku” gwe mulimu gwa Kristo ogw’okusaddaaka mu watukuvu ow’omu ggulu. Naye okuweebwa okw’obuyinza okuva eri Katonda kulaga nti ekigambo “ssaddaaka” “tekiri mu biwandiiko byennyini”.

Efraimu ya bakanywa-vinyo pindi wanapoitambulisha “ya kila siku” kuwa ni kazi ya Kristo katika patakatifu pake, basi aya hiyo ingesomeka, “na yeye” (Rumi ya kipapa) “ya kila siku iliondolewa,” au ingesomeka, “kwa mamlaka ya kipapa, huduma ya Kristo katika patakatifu iliondolewa.” Kwa hakika wao hufundisha uongo huu. Husisitiza kwamba kwa njia ya giza la utawala wa kipapa, uelewa wa kweli wa huduma ya Kristo katika patakatifu uliondolewa katika akili za wanadamu.

Nanshi da shi daakhashii’ígíí bee “take away” hólóqogo biniiyé yáhoot’éego doo hadit’íí da yee hóló; áádóó hoosh’aahgo, hodílnihgo, dóó hodíí’íí go yee hóló. T’áá íiyisíí bibel bizaadígíí yáhoot’ééligíí át’éego da’ák’ehgo hane’ígíí bizaad Hebrí “rum” bich’í’ yáhoot’éego k’ejí’ dah si’áago, biniiyé yáhoot’ééligíí t’áá ajíííígo díí yínílti’ dooleet: “páápal power biyi’ di Christ biyázhi yáhoodl’íí’ígíí hódoolnihgo dóó hódool’íí go áyíí’ aah.” Háádáá’ papacy t’áá lahgo Christ hódoolnihgo dóó hódool’íí go áyíí’ aah?

Bō bametwueka kubika pweelo kya iizi lya Chihebrania “sur” pa iizi lya Chihebrania “rum.” Daniela waambila iizi lya “sur,” ilya lya kumonya, mu lupungu na “ca lyonse” mu mavelesi yabili yambi, lelo mu vesi ya ikumi na imo, Daniela waasalile iizi lya “rum” ilya lya kutumbula no kukwezya. Te kuti buyo isaka lya ngano sha bufi pa vesi iyi buwelewele pa mulandu wa kupindulula ubupandwa bwa iizi ilya lyatafyalulwa nga “kumonya,” lelo takwaba nansha inshita imo apo ubupyani bwa Kristo mu ncende yakwe iyasanta bwamonwiile ku bantu mu nshila ili yonse.

Kumbe umuntu uyu, kubanga abeera emirembe gyonna, alina obwakabona obutakyukakyuka. Kyekiva asobola n’okulokola ddala okutuukira ddala abo abajja eri Katonda ku lulwe, kubanga aba mulamu emirembe gyonna okubawolereza. Abaebbulaniya 7:24, 25.

Kuunga, nga valawî va vumbangi va Adventist vo vavulananga, hi kugezga kuzwisa mbilu ndzhavuko ya vona ya kuhoxeka ya ku tirhisa ndzimana leyi, leswaku ku tshama ku ri ni nkarhi lowu upapa wu nga tirhisa matimba yo karhi ku susa ku khongelela ka Kriste ekhandziyweni ka Ndhawu yakwe yo Kwetsima, i vuphukuphuku!

Nansé bakatekesi ba theolojia bíkoná te ete verse yango elakisi ete bopápa etombolaki mpe eteyisaki mosala ya Kristo kati na esika na ye mosantu. Bazali koboya ndimbola ya maloba ya Daniele, mpe litambwisi elongo na mpemá ya Eli White, mpo na koteya oyo bango baponi koteya atako matatoli ya maloba ya Daniele ezali bongo.

Eyo, aketile mwenyewe hata kwa Mkuu wa jeshi; na kwa yeye sadaka ya daima ikaondolewa, na mahali pa patakatifu pake pakabomoshwa. Danieli 8:11.

Abahanga ba tewolojiya bigisha ko uwo murongo usobanura ngo “kubw’ububasha bwa papa, umurimo wa Kristo ukorerwa mu buturo bwera wavanyweho,” kandi ko ukuvanwaho k’umurimo wa Kristo ukorerwa mu buturo bwera mu mitima y’abantu gushyigikirwa n’uko, bifatanyije n’uko kuvanwaho, ahantu h’“ubuturo bwe bwera” ha Kristo “hajugunywe hasi.” Nta n’umurongo n’umwe mu Ijambo ry’Imana ugaragaza ko ubuturo bwera bwo mu ijuru, ari ho Kristo akorera umurimo we wo kutuvuganira, bwigeze bujugunywe hasi. Kandi nta n’ahandi na hamwe muri Bibiliya hagaragaza ko ijuru ubwaryo, ari ryo “ahantu h’ubuturo bwe bwera”, ryigeze rijugunywe hasi. Na none, abo bahanga ba tewolojiya bishyira hejuru y’umuhanuzi Daniyeli, kuko bashimangira ko “ahantu h’ubuturo bwe bwera” muri uwo murongo havuga ubuturo bwera bw’Imana, n’ubwo Daniyeli ubwe yigisha mu buryo butaziguye ibihabanye rwose n’icyo gitekerezo.

Waanditsi ba lugha ya Kiebrania wanaojiita wataalamu husisitiza kwamba katika aya hiyo neno la Kiebrania “rum” lapaswa kufahamika kwa maana ya neno la Kiebrania “sur.” Tena husisitiza kwamba neno la Kiebrania “miqdash” lapaswa kufahamika kama neno la Kiebrania “qodesh.” “Miqdash” na “qodash” yote mawili hutafsiriwa kwa urahisi tu kuwa “patakatifu” katika kitabu cha Danieli, hata hivyo yana maana tofauti. “Miqdash” huwakilisha patakatifu lolote, liwe ni patakatifu pa Mungu au patakatifu pa kipagani. Hilo ndilo neno la jumla kwa patakatifu, lakini “qodesh” hutumiwa katika Biblia kuwakilisha patakatifu pa Mungu pekee.

لئىن اد رمگهئى. ين ازهد ادوخ ي اگتسررپ و ن اتسررپ تيب ي كه ي اگتسررپ ن اوئن يى زاواى ج لئىن اد م ال هل. انئ هدر اكه ب «miqdash» ي مشو، تاكب ن دن اس ان ن اتسررپ تيب ي كه ي اگتسررپ تس يوى هد ه يى تس اړ وهئ زى گره، نئ رن هداد كه يى ربى ع ن امز ين اى از مر اش ب ين اس كه وهئ مك در نئ در و سر رس ن. وانئ هرا كه ب راج ئس مك مشو وودره لئىن اد، ادكه يى او د مل كه يى ي كئ ته يى ر ا وچ هل مك نهكان ساب ن. وار دئ ر گره مو «اگتسررپ» كهو ن اى كو ودره ه كه، يربى ع ي ه ي مشو وود وهئ وب لئىن اد ين انئ هرا كه ب. تئ رن ه ي مگب ئت ووب ي تس ب هم لئىن اد مك تاكه د يرا د ه ي ان ام وهئ.

Ee, oile akamuneneningo ne tahea omukangami w’ehondo; kandi ekitambo eky’enshonga zonna eky’buliijo kyamwihwaho, n’ahantu h’eyekalu ye eyerukwera hahindurwa busa. Kandi eihanga ry’ehondo lyamuweebwa kurwanisa ekitambo eky’buliijo olw’okusiisa; kandi kyasuula amazima ansi ahansi; kandi kyakora ebyo, kandi kyagobera omugisa. Hanyuma nahurra omutukuvu omwe nagamba, kandi omutukuvu ondi yagambira ogwo mutukuvu owabaire nagamba ati, “Kiroho ekyo ekirukukwata ha kitambo eky’buliijo, n’aha kusiisa okuleeta okucwekerezabwa, okuheerezaayo byombi, eyekalu n’ehondo, kuturizibwa n’ebigere, kirimara buki?” Kandi yangambira ati, “Okutuuka ha biro enkumi ibiri na magana asatu; obwo nibwo eyekalu erikwera eritonwazibwa.” Daniel 8:11–14.

Mu kifungu nyene kirimo urufatiro rw’Abadivantisime, Daniyeli akoresha amajambo abiri atandukanye y’Igiheburayo, yompi yahinduwe ngo “aheranda.” Mu mirongo ya cumi na gatatu n’iya cumi na kane, Daniyeli yahisemwo gukoresha ijambo ry’Igiheburayo risobanura “aheranda,” iryo Bibiliya ikoresha gusa mu kwerekana eheranda h’Imana; ariko mu murongo wa cumi na rimwe, Daniyeli yakoresheje ijambo ry’Igiheburayo risanzwe canke rusangi, rishobora gusobanura eheranda h’Imana canke na ho rikaba eheranda h’abapagani.

Kange Daniel angeyêla kusonena “mukanda wa bulelela” mu vesi ya dikumi na mosi yina, mutindu mukanda wa Nzambi, mbele wafwaninanga kusadila kaka liloba lya Kiebele yina yandi sadilaka mbala ibidi mu baverse tatu yina bilandaka. Bulemfu nyonso buzabana polele nde Daniel vandaka kusala luswaswanu hagati ya mukanda wa bapakani mu vesi ya dikumi na mosi, mpe mukanda wa Nzambi mu baverse ya dikumi na tatu mpe ya dikumi na yiya! Kansi balawu ba Efraimi ba kulawuka malafu batelemaka na kutuba nde “kisika kya mukanda wayandi” yina “babulukaka na ntoto,” mu vesi ya dikumi na mosi, vandaka kisika kya mukanda wa Nzambi, atako bazolaka kukima liloba “kisika.”

Wan didin dikin ku papatî dest ji xizmeta navbêjiyê ya Mesîhê rakir û rastiya pîrozgeha ezmanî xwar kir. Lê Daniel bi eşkereyî got ku “pîrozgeh” a di ayeta yanzdehan de ne pîrozgeha Xwedê bû, lê pîrozgehek pagan bû. Daniel her wiha bi heman rêjeyê eşkere kir ku ne “pîrozgeh” bû ku hate xwar kirin, lê “cîh”ê pîrozgeha wî bû.

Avesi 9 yiti 12 kuashelikha lyia ukhabanga kwa makusudi kwa kijinsia muli mavesi ago, abanyalasofi ba kisasa bakhupokea ubusobololi bwa “the daily” obwaasibwa munda mu Uprotestanti obwakhukhadima, ne batandika okhumba omusingi he musenji gwa okhufingirira khwa abantu, amamenyero nende emichikho. Ne bafikha ku vesi 11, nikhubakho balemanga n’ebikha by’Obuyanjiisi ebyo bya Sister White ebyakhumanyisa mbu okhusobolola kwa Miller kwa “the daily” nga obupagani kwali kwa khanani, ne batandika okhukoreshia obukhala bwo okhuyabya ameso nende okhufingirira khwabwe okhwelera okhuyingisia obwiyongeli bwabwe ku theology ya Kikatoliki nende ya Kiprotestanti.

Bagu matik Roma kipagano kukhala Roma kipapa mu mvesi uja, ne bagikazya ku lilowe ilyo lipilibula “kwinula no kutumbika” ubupilibulo bwa “kufumyapo.” Bagapilibula cimanyikwilo ca kwa Satana ca “ca lyonse-lyonse” ukuti cimanyikwilo ca bulesa, elyo panuma baumilizya ukuti itempile lya kipagano e tempile lya kwa Lesa, apo baleepuka ukulongosola kwa mbangusho ukwa “pa ncende” ya cifulo ca mushilo. Kabili “abashasambilila” (nga umo Esaya abeta), abo bakamfwa fye nga “abashasambilila bwino” babeba ukuti efyo cili, basumina ululya lwa nfumo ku kubonongeka kwabo bene.

Tukakwendelea na mazingatio yetu ya kuongezeka kwa maarifa kunakowakilishwa kama vito katika ndoto ya Miller katika makala inayofuata.

Mtume Paulo anatuonya kwamba, “wengine wataiacha imani, wakisikiliza roho zidanganyazo, na mafundisho ya mashetani.” Hili ndilo tunaloweza kutazamia. Majaribu yetu makubwa zaidi yatakuja kwa sababu ya jamii ile ya watu ambao wakati mmoja walikuwa wametetea kweli, lakini wanaiacha na kuigeukia dunia, na kuikanyaga chini ya miguu yao kwa chuki na dhihaka. Mungu anaoo utumishi kwa watumishi wake waaminifu wautende. Mashambulizi ya adui hayana budi kukabiliwa kwa kweli ya neno lake. Uongo lazima ufunuliwe, tabia yake ya kweli lazima idhihirishwe, na nuru ya sheria ya Yehova lazima ing’ae na kupenya katika giza la kimaadili la ulimwengu. Yapasa tuyawasilishe madai ya neno lake. Hatutahesabiwa kuwa hatuna hatia tukipuuzia wajibu huu mzito. Lakini wakati tunaposimama katika kuutetea kweli, tusisimame katika kujitetea nafsi, wala tusifanye makelele makubwa kwa sababu tumeitwa kubeba shutuma na kupotoshewa sifa. Tusionee huruma nafsi zetu, bali tuwe na wivu mkuu

kwa ajili ya sheria ya Aliye Juu Zaidi.

“Mutume anati, ‘Igihe kizaza ubwo batazihanganira inyigisho nzima; ahubwo, bakurikije irari ryabo bwite, bazigwiriza abarimu, kuko amatwi yabo abarya; kandi bazatera umugongo ukuri, bahindukirire imigani y’ibinyoma.’ Impande zose tubona abantu bafatwa mpiri bitabagoye n’ibitekerezo biyobya by’abatesha agaciro ijamba ry’Imana; ariko iyo ukuri kubashyizwe imbere, basamwa no kutihangana n’uburakari. Ariko guhugura kw’iyo ntumwa ku mugaragu w’Imana ni uku: ‘Wame uri maso muri byose, wihanganire imibabaro, ukore umurimo w’umubwirizabutumwa, usohoze rwose umurimo wawe wo gukorera Imana.’ Mu minsi ye bamwe baretse umurimo w’Umwami. Arandika ati, ‘Dema yarandetse, kuko yakunze iyi si ya none;’ kandi nanone ati, ‘Alekezanderi w’umucuzi yampangaye nabi cyane: Umwami azamuhere ibikwiriye imirimo ye: na we umwirinde; kuko yarwanyije cyane amagambo yacu.”

“Abanabbi n’entumwa banyuze mu bigeragezo bisa n’ibyo kurwanywa no kugawa, kandi ndetse n’Umwana w’Intama utagira inenge w’Imana yageragejwe muri byose nk’uko natwe tugeragezwa. Yihanganaye uguhinyurwa kw’abanyabyaha bamurwanyaga.”

“Her hişyariya ji bo vê demê divê bi dilsoziyê bê ragihandin; lê ‘xulamê Xudan divê ne bikeve pevçûnê; lê li hemû mirovan nerm be, jêhatî ji bo hînkirinê, bi sebr; bi xweşnizmî wan ên ku li dijî xwe radiwestin rê bide hînkirinê.’ Divê em bi baldarî peyvên Xwedayê xwe biparêzin, ku em bi xebatên xapîner ên wan ên ku bawerî terk kirine ne pîs bibin. Divê em bi heman çekê ku Mamosteyê me dema ku ji aliyê mîrê tariyê ve hate êrîşkirin bikar anî, li hember ruh û bandora wan rawestin,—‘Hatiye nivîsîn.’ Divê em fêr bibin ku peyva Xwedê bi jêhatî bikar bînin. Şîret ev e, ‘Bikole ku xwe ji bo Xwedê pejirandî nîşan bidî, karkerê ku pêdivî bi şermkirinê nîne, peyva rastiye rast bi rastî parçe dike.’ Ji bo rûbirûbûna bi şaşiya tevlihev a mamosteyên derewîn û xapîneran, divê xebata bi hewl û dua ya germ û bawerî hebe; çimkî ‘di rojên dawî de demên metirsîdar dê bînin. Çimkî mirov dê evîndarê xwe bin, hirsparêz, qesebaz, pozbilind, kufrdar, ji dê û bavan nerazî, nenas, nepak, bêhez ji hezkirinê ya xwezayî, şkênerê peymanan, sûcdarên derewîn, bêxwekontrol, tund, nefretkarên başiyê, xayîn, serxweş, bilindraman, evîndarên kêf û xweşiyar zêdetir ji evîndarên Xwedê; xwedî şêweyek ji xwedaperestiyê, lê hêza wê înkârî dikin: ji wisa dûr bikeve.’ Ev peyv karakterê wan mirovan nîşan didin ku xulamên Xwedê dê pê re rûbirû bibin. ‘Sûcdarên derewîn,’ ‘nefretkarên wan ên ku baş in,’ dê êrîşê bikin li ser wan ên ku di vê serdemê xera-bûyî de ji Xwedayê xwe re dilsoz in. Lê şandeyê Ezmanan divê ew ruh nîşan bide ku di Mamoste de hate xuyang kirin. Bi xwarinî û evînê, divê ew ji bo rizgarkirina mirovan bixebite.”

مەب نەوێ نۆچ کەو ،تەئبەد مەو مەد مەب نەمەد ی تەه یژد ادوخ ی مەهراک ی مەوێ ی مەرابەل سۆل واپ؛
تەئەد .دەرک ناکەو سۆل د یژد نای پرەش نۆک یل یئارسی ی مەد مەس مەل مەک تەکەد مۆش واه ی نای واپ
؛ن تەس مەو د ی تەسار یژد مەو رەش مەن مەو ،ن اتەس مەو اسوم مەب ژد س ئێرب مای و س ئێنای کەو اتەس یئ
مەکنوچ :ن چان ش ئێپ رتایز مەل مەب .ن اواری کتەر مەو مەو ابەل ،ل مەد مەگ ی کش تەم ی نای واپ
کەت تەک نینازەد مەئ ی .ووب ش ی نای وەو ی مەو کەو ،تەئبەد ارکشای کەلەخ وومە و ب نای ی یژم مەگ
مەن مەتەم و مەس وەح مەب ،مەارای مەب نیناوتەد .تەئبەد ارکشای ادوخ یژد ندرک پرەش ی یژم مەگ مەک تەئ
چەه ،مەکنوچ ؛ن یئرن ازب کەووس و تەئرکب رەس مەل نامپارخ ی سق مەد مەچ مەد مەچرەه ،ن ی مەکب ئێر مەو
مەد مەب مەو مەو نەو مەل ،ن رگەد ادوخ یژد ی نای وەو و ،تەئرکەن ارکشای مەک مەو ی نین ی نین کەت تەش

ی ناکهرازای مل یرادشهب ممئی هتسیوئیپ .بتئریگهئیل نایزیئر ادناک هتشیرف و کل هخ
هتو هک ،درک تئپ نای تهی اکووس یهناوهی ی تهی اکووس :هوارس وون .نی هکب ناکهیی زاس کاچ
اهنت هب هکهچاخ هوارکهن تشئ هگناب ممئی مل کی کهی چی ه .تاگهئیت ممئی یهخ حیس هم .’نم رهم
مل یوخ کهو و ،تاکهد ممئی ی ناکهرازای هب تسهه ،یراول هک یووتی درازای یوایپ وهی .بتئریگب لهه
مل ادوهی یوانئپ مل مک تادب هناوهی یتهم رای تئناوتهد اههورهه ،هوتشئ چی یرازای ادوهن درکیقات
یژی رهمپادوخ هب اداسی ع حیس هم مل تئونهی ده مک شهن اوهی وومهه ،ئلهب .’نادوهن درکیقات و مهخ
ویرف ،نبهد رتپارخ و رتپارخ نارمدویرف و ناکهپارخ هفئرم مالهه .نژی چهده مهناس وهچ ،نی ژب
’Review and .تیووب یرئف مک هب ماوهدرهب ادنهاتش و مل وت مالهه .نهروخده ویرف نایشوخ و نهدهد
Herald, January 10, 1888.